

BİR PAZAR GÜNÜ

AHMET KUTSİ TECER

Genel Bakış

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı'nın önemli halkbilimcilerinden biri olan Tecer, köylü temsilleri üzerine yaptığı incelemeler ve çalışmalarla, çağdaş tiyatro ile geleneksel tiyatro arasında bir sentez oluşturmak niyetindedir. Yapısal olarak bir ortaoyunu gibi kurgulanmış yapıt ilk defa 1957 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Tiyatrosu'nda sahnelenmiştir. Daha sonra 1959 yılında Genç Oyuncular tarafından oynanıp topluluğun yayınları arasında yerini almıştır. Tiyatroyu oluşturan dekor, kostüm ve sahne gibi unsurlara neredeyse hiç değinilmediği eser, tamamen diyaloglar üzerine kuruludur. Yazarın bu oyunu; curcuna, birinci bölüm, ara bölüm ve ikinci bölüm olarak adlandırılan sahnelerden oluşmaktadır. Oyuncululuğun oldukça ağır bastığı oyunda ortaoyunu ve avagart tiyatroun etkileri hayli fazladır.

Kişiler

Sabri Bir avukat olan erkek karakter Vezan'ın kocasıdır.

Vezan Kadın karakter avukat Sabri'nin karısıdır.

Tevfik Bir bankacı olan erkek karakter Selvi'nin kocasıdır.

Selvi Bankacı Tevfik'in karısıdır.

Meftun Hayli zengin olan erkek karakter, Nazlı'nın sevgilisidir ve İdare Meclisi reisliğine adaydır, Sabri ve Tevfik'in önemli bir müşterisidir.

Nazlı Meftun'un metresidir.

İzzet Çiftlerin arkadaşıdır. Nazlı'yla yasak aşk yaşamaktadır. Hizmetçi Civan'ın ortağı olarak Meftun'dan mümkün mertebede para koparmaya çalışır.

Sümbül Sabri ve Vezan çiftinin hizmetçisidir.

Rahime Tevfik ve Selvi çiftinin hizmetçisidir.

Civan Meftun ve Nazlı çiftinin hizmetçisidir.

Öykü

Curcuna Çağdaş tiyatroyla geleneksel tiyatro arasında sentez oluşturmak amacı güden yazar, curcuna adlı giriş bölümünde, ortaoyununda olduğu gibi oyuncu ve seyirci arasında bir bağ kurma niyetindedir. Oyun başlamadan önce perde açılır ve oyuncular olup bitenden habersizmiş gibi davranarak komik bir atmosfer yaratmaya çalışırlar ve yapılan faaliyetin sadece bir oyundan ibaret olduğunu daha en başında seyirciye hissettirirler. Yüzü sahneye dönük olan oyuncular durumu komik bir şekilde eleştirirken rejisör araya girip durumu toparlamaya çalışır. Rejisör, izleyicilerle direk iletişime geçerek, ortaoyunundaki gibi seyirci de oyuna dahil edilmek istenir ve şöyle denir: "İşin esası şu: Biz sahneye yeni çıkmamız. Aslında hepimiz orta oyuncusuyuz. (...) Efendim orta oyununun modası artık geçti. Bizler de sahneye göç ettik".

Pazar Sefasına Hazırlık Pazar günü aralarında kağıt oynamak için sözleşen Sabri-Vezan ve Tevfik-Selvi çifti, buluşma için hararetle bir şekilde hazırlanmaktadır. Sabri, hafta içi günlerinde sürekli çalışıyor olmaktan dolayı hafta sonlarını Tevfik-Selvi çiftiyle gereksiz kağıt oyunları oynayarak geçirmekten şikayetçidir. Eşi Vezan, buluşma konusunda hayli istekli görünse de Sabri'nin onlar

hakkındaki düşünceleri oldukça olumsuzdur. Sabri'nin eşi Vezan, arkadaşlarını sürekli överken Sabri onları küçük görmektedir ve acımasızca eleştirmektedir. Vezan dostlarının iyiliği konusunda ısrarcıdır fakat onun bu söylemleri aslında ciddi bir iki yüzlülükle doldur. Sabri'nin Tevfik-Selvi çifti için sarf ettiği olumsuz söylemler karşısında Vezan, kocasının kabalığından şikayet eder. Sabri ironik bir üslupla eşinin bu görüşünü kabullenir ve bir daha arkadaş buluşmalarında konuşmayacağını söyler. Vezan eşine sinirlenerek öyle demek istemediğini söyler. Kocasını kontrol altında tutmak isteyen bir kadın olmadığını dile getirir. Buluşmaya gidip gitmeme konusunda kararsız kalan çifti bekleyen Tevfik-Selvi çifti sabırsızlanarak onlara sitem eder. Selvi Vezan'ı telefonla arar ve geç kalmalarının sebebini öğrenmek ister. Kocasının oldukça ağır hazırlandığı mazeretini sunduktan sonra Vezan, Selvi'nin hangi kıyafeti giyeceğini öğrenerek ona göre hazırlanmak ister. Kağıt oynamak yerine pavyona gitmek isteyen Sabri'nin fikrini Tevfik değiştirir. Ondan haftaya yeni numaralar geleceğini öğrenen Sabri pavyona gitmekten vazgeçer. Gardolap dolusu kıyafeti olan Vezan, giyecek hiçbir şeyi olmaması konusunda kocasına dertlenir. Sabri ise bu durumu ironik bir şekilde karşılar. Kocasını kendisini ne zaman memnun edemese onu Tevfik'le kıyaslar ve onun Selvi'ye istediği her şeyi aldığını iddia eder. Selvi'nin almış olduğu yeni kıyafetleri ve takıları duyan Vezan onu oldukça kıskanır ve Sabri'ye bu konuda dert yanar. Uzunca bir süre gardolapta giyecek kıyafet arayan kadın, eşinin yeni kıyafetler ve takılar alması için başının etini yer. Sabri eşinin isteklerini kabul eder.

Beklenmedik Misafir Meftun, metresi olan Nazlı'yla birlikte Sabri-Vezan çiftinin evine çat kapı gelir. Onları beklemeyen çift Tevfik ve Selvi çiftini ziyarete gideceklerini söyleyerek onlardan kurtulmak isterler. Nazlı, Meftun'un metresi olsa da oldukça buyurgandır ve Meftun'u istediği gibi kontrol etmektedir. İki çiftin arasında geçen konuşmalarda, Nazlı'nın Meftun'u nasıl dilediği gibi kullandığı, ona istediği her şeyi yaptırdığı açık bir şekilde anlaşılır. Hatta insanlar içinde onu ciddi derecede küçümser sözler sarf etse de Meftun bu duruma hiç ses çıkarmaz. Çiftlerin arasında geçen gündelik konuşmalar sırasında İzzet çıkagelir. Nazlı ve Meftun pavyona gitmeye karar vermişlerdir ve Nazlı, İzzet'in de onlarla beraber gelmesini ister. Fakat bundan önce İzzet, çeşitli isimler hakkındaki dedikoduları çiftlerle paylaşır. Bu dedikodular arasında, evli olan Süheyla sevgilisiyle Roma'ya kaçmıştır ve bunu dinleyen diğerleri durumu oldukça normal karşılar. Bundan sonra İzzet, Güzin'in de boşandığı haberini verir. Güzin eşini kıskandığı için boşanmak ister. Nazlı ise bu duygunun oldukça çağ dışı olduğu görüşündedir.

Nazlı ile İzzet'in Kaçışı Vezan, Sabri, Nazlı, Meftun ve İzzet bir arabada yolculuk etmektedirler. Sabri ve Vezan Tevfiklerin evinde inerlerken diğerleri pavyona doğru yolculuğa devam ederler. Üçlü grup pavyona geldiklerinde Nazlı ile İzzet dans etmeye başlarlar. Meftun bir ara hava almak için dışarı çıktığında Nazlı ile İzzet birlikte kaçmışlardır. Onları bıraktığı yerde bulamayan Meftun etrafı didiklemeğe başlar. Onları bulamayınca telaşla pavyondan ayrılır.

Çiftlerin Buluşması ve Meftun'un Nazlı'dan ayrılmak İstemesi Tevfiklerin evine gelen Sabri-Vezan çifti, arkadaşlarıyla birbirlerini övmeye ve birbirlerine üstünlük kurmaya başlarlar. Sürekli maddiyat üzerine geçen diyaloglardan sonra konu Meftun'un pısrıklılığına gelir. İdare Meclisi reisliğine aday gösterilmesine rağmen, Nazlı gibi basit bir kadına kendisini böylesine kullandırtıyor olması özellikle erkek karakterler tarafından ciddi derecede eleştirilir. Kadınlar ise Nazlı'nın güzelliğini ve zekasını överken erkeklerin onu ve Meftun'u kıskandığını söylerler. Kadınlar Meftun'un Nazlı'ya aldığı şeyleri ve hediyeleri överken bir telaşla Meftun çıkagelir. Nazlı'nın İzzet'le kaçtığını düşünen Meftun, Sabri'den boşanma davası açmasını ve Tevfik'ten de Nazlı'nın bütün banka hesaplarını kapatmasını ister. Hukuksal açıdan bunların yapılması mümkün olmasa da makamının gücüne güvenen Meftun onları tehdit eder ve onları hizaya getirir. Bu diyaloglardan sonra ansızın kapı çalınır. Gelen Nazlı ve İzzet'tir. Nazlı'yı gören Meftun, az önce takınmış olduğu tavrın tam tersi bir şekilde sevdiği kadına sevincence bir edayla yaklaşır. Nazlı çeşitli bahaneler sunarak Meftun'un ne kadar yanlış bir düşünceye kapıldığı konusunda onu ikna eder. Sözde pavyon havası kendisini bunaltmış ve İzzet'le birlikte terasta hava almışlardır. Meftun'un nasıl bir karakter olduğunu bilen kadın, onun bütün niyetlerini ve hamlelerini tahmin ederek onun yüzüne vurur. Meftun ise az önce dostlarını tehdit etmemiş gibi bir tavır takınıp Nazlı'nın gönlünü almaya çalışır. Nazlı durumu toparladıktan sonra Meftun ve İzzet'le birlikte evden çıkmak üzeredirler. Onlar evden çıkar çıkmaz diğer çiftler onlara yönelik bütün kinlerini kusarlar. Şayet Nazlı ve Meftun'un yüzlerine söyleyemedikleri şeyleri ancak arkalarından söyleme iki yüzlülüğünü gösterebilirler. Daha sonra Sabri ve Tevfik kağıt oynamaya başlarlar. Odaklayımın birer hizmetçi olan Sünbül, Rahime ve Civan'a kaydığı bir sahnede karakterler, Pazar eğlencesinden Sabri'nin evine gelmişlerdir. Hizmetçiler arasında geçen diyaloglarda başkarakterlerin geçmişleri ve asıl kimlikleri hakkında bilgiler verilirken aynı zamanda eleştirilirler. Ardından sahne odaklayımı Tevfik-Selvi çiftine kayar ve Selvi ağlıyordur. Tevfik eşinin neden ağladığını sorunca Selvi, Vezan'ın bu akşam giymiş olduğu kıyafetlerini ve takmış olduğu takıları

kıskandığını söyler. Tevfik bu durum karşısında bankadan senelik ikramiyesini aldığı anda eşine istediği her şeyi alacağını söyleyerek onu ikna eder. Ardından sahnede Sabri ve Vezan çifti görünür ve Vezan, değişik bir akşam geçirdiklerini söyler. Sabri eşine şöyle karşılık verir: "Bu da öteki pazarlar gibi bir pazar!".

Tema

Ekinsel Yozlaşma Cumhuriyet Devriyle birlikte, Türk toplumunda yeni yeni ortaya çıkmaya başlamış olan kentsoylu sınıfının içine düşmüş olduğu kültürel yozlaşma, yazarın eserinde yer alan çeşitli karakterler tarafından okura yansıtılır. Eserde yer alan tiplerden biri olan İzzet'in geçmişten ve günümüzden okuduğu iki farklı şiir bölümü bu farklılaşmayı gösteren en belirgin unsurdur: "İzzet – Ol gün endâm bir al şâle bürüsün yürüsün Ucu gönlüm gibi ardınca sürünsün yürüsün". / "Gel benim canımın içi. İpek çoraplar alayım sana Taksilere bindireyim Çalgılara götüreyim seni".

Yanlış Alafrangalaşma Batı özentisi tipler, Avrupa kültürünü, sanatını ve lisanını birbirlerine üstünlük kurmak ve hava atmak için kullanırlar. Batılılaşmayı gösteriş budalalığı olarak algılayan tipler çoğu zaman absürd durumlara düşer.

Maddiyatçılık Toplumsal yaşama girmeye başlayan kentsoylu tipler, tamamen maddiyatçı, menfaatçi ve ferdiyetçi bir görüntü çizerler. Çiftler arasındaki ilişkilerde tamamen çıkarlar ve sermaye gibi unsurlar güç kazanırken, kibarlık budalası olan tipler ironik bir üslupla işlenir. Anlatı kişileri birbirlerinin yüzlerine yalandan gülerken maddeyi tek üstünlük değeri olarak kabul ederler.

Kişi İncelemesi

Sabri (iki yüzlü)

Karakter Bir avukat olan erkek karakter Vezan'ın kocasıdır. İstanbul'un Şişli ilçesinde orta sınıfa mensup bir hayat sürdüren tipler, iki yüzlü, hırçın, gösterişçi, maddiyatçı, bencil ve biraz da eğlence düşkündür. Yüzüne güldüğü dostlarının arkasından korkunç laflar eder, onları çekiştirir, müşterilerine karşı iki yüzlüdür, eşinin maddiyatçı isteklerini sürekli kabullenir fakat eserin sonundaki son cümlesiyle diğerlerinden daha gerçekçi bir karakter olduğunu gösterir. Döneminin züppe kentsoylularına ayak uydurmaya çalışsa da gelenekçi tavırlar da sergiler.

Etkinlikler Pazar akşamı dostları Tevfik ve Selvi çiftiyle buluşmak üzere eşiyi hazırlık yapan erkek karakter bu durumdan hayli şikayetçidir. Zira dostlarıyla sıkıcı kağıt oyunları oynamak yerine pavyonda eğlenmeyi tercih eder. Eşinin ısrarı üzerine ve dostlarına söz verdikleri için bu buluşmaya gitmek zorunda kalırlar. Evlerine çat kapı gelen Meftun-Nazlı çiftinden nefret etmektedir. Meftun'un kadın düşkünlüğü ve zayıf karakterine, Nazlı'nın ise şımarıklığı ve züppeliğine katlanamasa da onların yüzüne hep gülmek zorundadır. Çünkü Meftun, Sabri'nin en iyi müşterisidir. Tevfik ve Selvi çiftiyle buluştuklarında sürekli maddiyat ve markalar üzerine sohbet ederler. Daha sonra Meftun ve Nazlı'yı çekiştirmeye başlarlar. Meftun, Tevfik'in evine geldiğinde Nazlı ve İzzet birlikte kaçmıştır. Avukat olan Sabri'den derhal boşanma davası açmasını ister fakat elde somut deliller olmadan bunun mümkün olamayacağını söyleyen Sabri'yi Meftun, başka bir avukat bulmakla onu tehdit eder. Bunun üzerine Sabri, dava açmayı hemen kabul eder. İzzet ve Nazlı çifti geri döndüklerinde Meftun, tamamen ağız değiştirir. Nazlı çeşitli yalanlarıyla onu kaçmadıklarına dair ikna eder. Nazlı, Meftun ve İzzet üçlüsü evden çıktıklarında Sabri ve diğerleri ağızlarına ne gelirse söylemeye başlar. Daha sonra hiçbir şey olmamış gibi Tevfik ve Sabri oyun oynamaya devam eder.

Etkileşim Tamamen diyaloglardan oluşan eserde Sabri, oyunun en baskın tiplerinden biridir. Diyaloglarda kişilere düşen cümleler uzunluk açısından neredeyse aynıdır. Sabri'nin üslubu oldukça bıkkın ve isyankardır. Eserdeki bütün tiplerle etkileşim ve iletişim halindedir.

ÖRNEK ANILAR

İsyankar Erkek tipler Pazar günleri eşiyi beraber Tevfik ve Selvi çiftinin evine kağıt oynamak için gitmekten bıkmıştır. Eşine bu konuda isyan eder. Kendisi tatil günlerinde daha eğlenceli şeyler yapmak ister: "(Ağlamaklı) Şu güneşli havaya, şu berrak göğe bak! Kış ortasında böyle bir Pazar günü sen tut, Selvi hanımlara misafirliğe git. Cıgara dumanları içinde saatlerce oyundan baş kaldırma. Vezan, Vezancığım, sen söyle, yazık değil mi?".

Bıkkın/Yalnızlaşan Yaptığı işten dolayı sürekli insanların derdini dinlemektedir ve bu durumdan hayli sıkılmıştır. İnsanlarla beraber olmayı sevmez hatta akrabalarını bile görmek istemez. Kent hayatı, karakteri insanlardan soğutmuş ve yalnızlaştırmıştır: “Vallahi karıcığım, yorgunluktan içim sıkılıyor. Ne yapayım? Bütün hafta sınırlarım yoruluyor. Avukatlık ta berbat bir meslek... Her gün bir sürü dertlinin arasında dert dinle... Bu öyle yıpratıcı bir şey ki! Cumartesi oluyor, eh biraz neşeli, hoş bir vakit geçirmek ümit ederken... çat! kapı. Bir sürü münasebetsizler geliveriyor. Mesela dün... Ta çengelköyden kalkıp, yengeler, torunlar, boy boy, sürüsepel, doluverdiler evin içine...”

Riyakar Dostlarının ve tanıdıklarının yüzüne gülen tiplere onlara zerrece katlanamaz, arkalarından ağzına geleni söyler. Karşısındaki insanın en ufak bir üstünlük gösterisinde küfürü yapıp fırlatır: “Benim gönlüm çeksin çekmesin. Ok yaydan fırladı. O karga suratlı...”

Gösterişçi Eşinin sürekli yeni elbiseler ve takılar istiyor olmasına çoğu zaman içerleyip anlamsız buluyor olsa da, onun bu isteklerini her zaman yerine getirir: “Anlıyorum, yeni bir tayyöre çok lüzum var. Fakat karıcığım, söz veriyorum işte: yarından tezi yok, istediğin kumaşı alırım”.

Dürüst/Yalancı Meftun, Sabri'den boşanma davası açmasını istediğinde o, delillerin yetersiz olmasından dolayı bunun yapılamayacağını, uygulanması gereken hukuksal prosedürler olduğunu söyler. Bulunduğu makama ve parasına güvenen Meftun, başka bir avukata gitmekle onu tehdit edince Sabri derhal dava açılacağını söyler: “Ben sizin Hukuk müşaviriniz, hem de avukatınızım. Benimle hukuki bir istişare yapıyorsunuz. Ben de siz hukuki bakımdan yol göstermekle mükellefim. Dava unsuru olacak noktayı araştırıyorum”. “(Zoraki bir gülüşle:) Yanlış anlaşıldı. Dava açılmaz olur mu? Yarın davayı açarız. Asıl mesele şahitler...”.

Veza (Maddiyatçı)

Karakter Kadın karakter avukat Sabri'nin karısıdır. Şişli'nin tanınan hanımefendilerinden biri olan tiplere: kibarlık budalası, gösterişçi, maddiyatçı, kıskanç, rekabetçi ve menfaatçidir. Çevresindeki kadınların giydikleri ve taktıkları şeyleri sürekli kıskanır ve onlardan daha iyisini elde edebilmek için kocasının başının etini yer. Onu sürekli başka adamlarla karşılaştırır, kendisine yeterince bakılmadığının ve değer verilmediğinin işaretlerini verir. Arkadaşlarıyla birlikteyken sürekli maddi şeylerden bahseder ve başkaları hakkında dedikodu yapar. Sevimlilikleri ve kibarlıkları kendi çıkarlarına en ufak bir toz konduruluncaya kadardır.

Etkinlikler Pazar buluşmasına hararetle bir şekilde hazırlanmaya çalışan kadın tiplere, eşinin sitemlerine ve isyanlarına karşılık verirken bir yandan da giyecek kıyafet ve takı aramaktadır. Selvi'nin yeni kıyafetler ve takılar aldığını öğrendikten sonra kocası Sabri'ye dert yanar ve Selvi'nin aldığı kıyafetlerin aynısına sahip olabilmek için kocasının başının etini yer. Başka erkekleri sürekli olarak kocasıyla karşılaştırarak ona istediklerini yaptırmaya çalışır. Selvi ve Nazlı'yla iyi iletişim halinde olsa da onları sürekli kıskanır ve her detayı gözlemler. Eşini ve Tefvik'i Nazlı ile Meftun hakkında konuşurken duyduğunda Nazlı'yı kıskanır. Kocasının Meftun'un zenginliğini kıskandığını düşünür ve iyi bir kocanın eşinin istediği her şeyi yapması gerektiğini söyler. Nazlı'nın çevirdiği oyunlara kendi gözleriyle şahit olduktan sonra onun arkasından demediğini bırakmaz ve bütün kinini kusar. Nazlı ile Meftun, Sabri ile kendisini insanların karşısında küçük duruma düşürmüştür. Fakat maddiyatı tek insanlık değeri olarak kabul eden kadın tiplere bu tutumu oldukça tutarsızdır.

Etkileşim Kadın tiplere giriştiği diyalogların çoğunda kocasına sitem eder ve istediklerini yaptırabilmek için sürekli kocasını başka erkeklerle kıyaslar. Görünüşte insanlara karşı bakış açısı olumlu gibi görünse de dert ettiği tek şey maddiyattır. Oyun boyunca pek etkin bir tiplere olarak görünmese de verilmek istenen iletinin taşınmasına aracılık eder.

ÖRNEK ANILAR

Kibarlık Budalası Eşinin, başkaları hakkında ileri geri konuşmasına tahammül edemeyen Veza, kocasının daha kibar olmasını ister. Halbuki kocası söylemlerinde nispeten gerçekçi ve dürüsttür: “Daha iyi ya! Ben seni her zaman nazik, kibar, centilmen olarak görmek isterim. Bilmem anlatabildim mi? Kibar olmak sana daha çok yakışıyor...”.

Tutarsız Eşinden sürekli yeni şeyler isteyen, bunları elde etmek için çeşitli numaralar yapan ve onu kontrol altında tutmaya çalışan Veza, öyle bir insan olmadığını iddia eder. Fakat söylemleri ve eylemleri birbirleriyle çelişmektedir: “Bak, işte yine beni anlamadın. Ben öyle durmadan kocasına

kumanda eden kadınları doğrusu çok ayıplarım. Erkek erkekliğini bilmelidir. Benim yanımda istediğin gibi konuşursun. Hayır, bunu senin böyle söylemen bile gücüme gidiyor”.

Kıskanç Pazar buluşması için Selvi'nin yeni kıyafetler ve takılar aldığını duyan Veza'nı, onu hayli kıskanır ve kocasını bu konuda sıkıştırmaya başlar. Hiçbir konuda arkadaşlarından geri kalmak istemez ve ona göre bir erkeğin en önemli görevi eşini her konuda memnun etmektir: “Veza – (Kelimelere basarak:) Tefvik Bey gibi erkek olmalı! Sabri – Allah yazdıysa bozsun! Veza – Beğenmiyorsun ama karısına ait her şeyi düşünüyor. İştmedin mi? Sabri – Ne olmuş? Veza – Süet iskarpin? Sabri – Senin yok mu? Veza – Onlar yenisini almışlar... Sabri – Başka? Daha? Veza – İştmedin mi? İnci kolye?”.

Maddiyatçı Yakınındaki kadın arkadaşlarını maddi her konuda kıskanan Veza'nı, eşine istediklerini yaptırtmayı başarır: “Veza – İskarpin? Sabri – O da bir iş mi? Tabii. Veza – Kolye? Sabri – Kolyeyi ne yapacaksın? Bir sürü kolyen var. Mamafih bir tane de inci olsun. Veza – (Neşeli, şuh) Söz? Sabri – Söz. (Veza Sabri'nin boynuna atılır, sever, öper.)”.

İki yüzlü Başlangıçta Nazlı ile Meftun hakkında hayli olumlu düşüncelere sahiptir. Zira Veza'na göre Nazlı: güçlü, çağdaş, alımlı ve nazik bir kadındır. Meftun ise birlikte olduğu kadını daima memnun etmeye çalışan iyi bir erkektir. Fakat Nazlı'nın İzzet'le kaçtığını görüp, Meftun'un kocasına sert çıktığını görünce bütün düşünceleri değişir: “Veza – (Sokak kapısının kapanması ile:) Şıllık! (...) Veza – Kendini beğenmiş! (...) İyi ama, onlar hangi yüzle görünecekler bir daha? Sabri – Onların yüzü maske. Değiştirir, değiştirir, ortaya çıkarlar”.

Nazlı (Kurnaz)

Karakter Meftun'un metresidir ve İzzet'le de sevgilidir. Halihazırda evli olan Meftun'la birlikte olan kadın karakter bir tiplene olarak: kurnaz, menfaatçi, buyurgan, züppe, ahlaksız, maddiyatçı, şımarık ve yalancıdır. Çevresindeki insanlara yalandan güler, Meftun'u dilediği gibi kullanır, her türlü ahlaksızlığı normal bir insan davranışı olarak görür, yalan söylemekte ustadır, kimseye bağlanmaz ve insanları şahsi menfaatleri için kullanır. Hayli dominant bir tiplene olarak emellerine ulaşmak için her türlü kurnazlığı, hileyi ve yalanı büyük bir ustalıklarla hayata geçirir.

Etkinlikler Nazlı, ilk defa karşımıza Sabri-Veza çiftinin evine Meftun'la beraber çat kapı gelmesiyle çıkar. Meftun'u elinde oynatan ve kadınlığıyla ona istediği her şeyi yaptırmayı beceren kadın tiplene; oldukça küstah, şımarık ve buyurgandır. İnsanların içinde Meftun'la alay edermiş gibi konuşur. İzzet geldiğinde onun tarafından anlatılan dedikoduları dinlediğinde, kadınların yapmış olduğu ahlaksızları keyifle dinler. Kıskançlık gibi duyguların çağ dışı duygular olduğunu söyler. Pavyonda eğlenmek isteyen kadın tiplene İzzet'i de yanlarında gelmesi için ikna eder ve Nazlı, İzzet, Meftun üçlüsü arabayla yola çıkarlar. Nazlı İzzet'le dans etmeye başlar. Meftun, hava almak için dışarı çıktığı bir vakitte ikili ortadan kaybolur. Onların beraber kaçtıklarını düşünen Meftun telaşla Tefvik-Selvi çiftinin evine gelir ve durumu anlatır. Meftun derhal Nazlı'yı boşamak istediğini ve kendisi tarafından açılmış banka hesabının kapatılmasını ister. Bir süre sonra Nazlı, İzzet'le birlikte çıkagelir. Meftun'un tamamen suyuna giden kadın tiplene, çeşitli bahaneler uydurarak neredeyse Meftun'u suçlu duruma düşürür ve Meftun da Nazlı karşısında hayli pısrık bir tavır takınır. Kurnazlığıyla günü kurtaran Nazlı, diğer çiftlere hayli züppe, şımarık bir tavırla veda eder. Sabri-Veza ve Tefvik-Selvi çifti, gördükleri manzaradan dolayı hayli tiksiniyorlar.

Etkileşim Eserdeki en ciddi entrikalar Nazlı'nın etrafında döner ve verilmek istenen iletilerin en önemli taşıyıcısıdır. Eserdeki başkarakterlerden çok daha etkindir. Konuşmalarında oldukça kendini beğenmiş ve kurnaz bir tutum vardır. Oyundaki bütün tiplenelemlerle iletişim halindedir ve onlara oldukça fazla etki eder.

ÖRNEK ANILAR

Tembel/Menfaatçi Meftun'la beraber yaşadığı evde bir hizmetçi çalışmaktadır fakat hizmetçinin izinli olduğu Pazar günü, ev işlerini Meftun yapmaktadır. Hayattaki tek meşgalesi yemek, içmek, eğlenmek ve gezmektir: “(Meftun'a:) İştahın karnında kalsın! Ben zaten bugün evden kaçır gibi çıktım. Her yer dandini. (Bir koltuğa ilişerek:) Ah, bu hizmetçi derdi. Pazar günleri işler hep Meftun'un üstünde... Yatakları toplamak, odaları havalandırmak, sofrayı hazırlamak...”.

Buyurgan Meftun'u tamamen kontrolü altına almış olan kadın tiplene, ona istediği her Şeyi yaptırır. Meftun onun bütün isteklerini sorgusuz sualsiz kabul eder: "(Sertçe:) Benim canım dans etmek istiyor bugün. Pavyon'a, anladın mı?".

Züppe İyesi olmaya çalıştığı toplumsal sınıfın absürd normlarını kendisine yaşam biçimi edinmiş olan kadın karakter, her türlü ahlaki değeri reddeder. Etik ve ahlaki değerlere önem veren insanları küçümser: "Veza - Gündüz flörtiyle İstanbul'da, gece nişanlısı ile Roma'da! (Gevrek bir kahkaha.) İzzet - Haber almadım ama, bugün de dul bir nişanlı olarak İstanbul'a dönmüş olabilir... Sabri - Süheyla'nın züppeliği malum. Nazlı - (Sabri'ye:) Siz buna züppelik mi diyorsunuz, sizin gibi münevver bir insan? (...) Sabri - (Ciddi. Nazlı'ya:) Affedersiniz ama, merak ettim, acaba sizce medeniyet nedir? İzah eder misiniz? Nazlı - (Şuhlanarak:) Aman, Sabri Bey, işiniz yok da alay mı ediyorsunuz?".

Zevk düşkünü İzzet, Fuzuli'den bir şiir okuduğu sırada şiirin içeriğinde aşk için ölmekten bahsedilir. Nazlı İzzet'e şöyle karşılık verir: "Canınıza kıyacak ne var? Pavyon'da sarışınlar mı, esmerler mi, ne isterseniz nasıl isterseniz hepsi var".

Kurnaz Pavyondayken Meftun'un dışarı çıkmasını fırsat bilen Nazlı, İzzet'le kaçır. Daha sonra Meftun'u çeşitli yalanlar ikna etmeye çalışır. Kurnazca hareket ederek bütün suçu Meftun'un üzerine atar: "Bilmez miyim senin huyunu? Servis yapan o halayık kılıklı kızlara takıldın değil mi? Herhalde birisini sıkıştırmak için kapı aralarına, şuraya buraya daldın (...)".